צורות בעולם הקניות

חוברת עבודה · מסלול רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת: שורשים ומשפחות מילים · משקלים · מכונת המילים · סמיכות · מבדק · כרטיס יציאה

משהו מטריד אתכם? פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים

שלב 1 · פתיחה: מה יש בסל?

מבצע · תשלום · צרכן · הזמנה · חיסכון · מבחר · קנייה · מכירה

מה משותף למילה "מבצע" ולמילה "ביצוע"? ולמילה "צרכן" ולמילה "צורך"?

שלב 2 · שורשים ומשפחות מילים

שורש	משפחת מילים
ק-נ-ה	קְנִיָּה · קוֹנֶה · קַנְיוֹן · נִקְנָה · קִנְיָן
מ-כ-ר	מְכִירָה · מוֹכֵר · מִמְכָּר · נִמְכָּר · הִתְמַכְּרוּת
ז-מ-נ	הַזְמָנָה · מַזְמִין · מְזֻמָּנִים · הִזְדַּמְּנוּת · זְמַנִּי
צ-ר-כ	צַרְכָן · צַרְכָנוּת · צְרִיכָה · צֹרֶךְ · מִצְרָךְ
ח-ס-כ	חִסָּכוֹן · חוֹסֵךְ · חַסְכָן · חֶסְכּוֹנִי · נֶחְסַךְ
ב-ח-ר	בְּחִירָה · בּוֹחֵר · מִבְחָר · מֻבְחָר · נִבְחָר

מילים מתחפשות

המילה	השורש האמיתי
מַכָּר (חבר שמכירים)	נ-כ-ר
מְכֹרָז	כ-ר-ז
חָסֵר (במלאי)	ח-ס-ר
מְזַמֵּר	ז-מ-ר
קְנָס	ק-נ-ס

מה השורש? הקיפו.

1. מה השורש של המילה מִמְכָּר?

א) נ-כ-ר ב) מ-מ-כ ג) מ-כ-ר ד) כ-ר-מ

2. מה השורש של המילה צַרְכָנוּת?

א) ר-כ-נ ב) צ-ר-נ ג) כ-נ-ת ד) צ-ר-כ

3. מה השורש של המילה חַסְכָן?

א) ח-כ-נ ב) ח-ס-כ ג) ח-ס-ר ד) ס-כ-נ

4. מה השורש של המילה מִבְחָר?

א) מ-ב-ח ב) ח-ר-מ ג) ב-ח-נ ד) ב-ח-ר

5. מה השורש של המילה תַּשְׁלוּם?

א) ת-ש-ל ב) ל-ו-מ ג) ש-ל-מ ד) ש-ל-ו

6. מה השורש של המילה תַּקְצִיב?

א) ת-ק-צ ב) צ-ב-י ג) ק-צ-ב ד) ק-צ-י

7. מה השורש של המילה מְזֻמָּנִים (כסף מזומן)?

א) מ-נ-י ב) ז-מ-נ ג) מ-ז-מ ד) ז-מ-מ

8. מה השורש של המילה הִזְדַּמְּנוּת?

א) ז-מ-נ ב) ד-מ-נ ג) ז-ד-מ ד) ה-ז-ד

9. מה השורש של המילה קִנְיָן (רכוש)?

א) ק-י-נ ב) נ-י-נ ג) ק-נ-י ד) ק-נ-ה

10. מילה מתחפשת: מה השורש של מַכָּר (חבר שאנחנו מכירים)?

א) מ-כ-ר ב) נ-כ-ר ג) מ-כ-נ ד) כ-ר-ה

11. מילה מתחפשת: מה השורש של מִכְרָז?

א) כ-ר-ז ב) ר-ז-מ ג) מ-כ-ז ד) מ-כ-ר

12. מילה מתחפשת: מה השורש של חָסֵר (חסר במלאי)?

א) ח-ס-ר ב) ח-ר-ס ג) ס-ר-ה ד) ח-ס-כ

13. מה השורש של המילה מִבְצָע?

א) ב-צ-ע ב) מ-ב-צ ג) צ-ע-ב ד) ב-צ-ר

14. מה השורש של המילה הַחְזָרָה (של מוצר)?

א) ז-ר-ה ב) ח-ז-ר ג) ח-ר-ז ד) ה-ח-ז

מי לא שייך למשפחה? הקיפו.

1. מי לא שייך למשפחה? קְנִיָּה · קַנְיוֹן · קוֹנֶה · קֶנֶס

א) קוֹנֶה ב) קַנְיוֹן ג) קְנִיָּה ד) קֶנֶס

2. מי לא שייך למשפחה? מְכִירָה · מוֹכֶרֶת · מְמְכָּר · מַכָּר

א) מוֹכֶרֶת ב) מְמְכָּר ג) מְכִירָה ד) מַכָּר

3. מי לא שייך למשפחה? הַזְמָנָה · מְזֻמָּן · מְזַמֵּר · הִזְדַּמְּנוּת

א) מְזֻמָּן ב) הַזְמָנָה ג) מְזַמֵּר ד) הִזְדַּמְּנוּת

4. מי לא שייך למשפחה? חִסָּכוֹן · חַסְכָּן · חָסֵר · חֶסְכּוֹנִי

א חַסְכָּן ב חֶסְכּוֹנִי ג חָסֵר ד חִסָּכוֹן

5. מי לא שייך למשפחה? צַרְכָּן · צְרִיכָה · צֹרֶךְ · צְרָחָה

א צַרְכָּן ב צֹרֶךְ ג צְרָחָה ד צְרִיכָה

6. מי לא שייך למשפחה? בְּחִירָה · מִבְחָר · נִבְחָר · בְּחִינָה

א נִבְחָר ב מִבְחָר ג בְּחִינָה ד בְּחִירָה

שלב 3 · משקלים

המשקל הוא התבנית: מכניסים את אותיות השורש במקום ק-ט-ל. ב-צ-ע + מִקְטָל = מִבְצָע.

משקל	מה הוא מציין לרוב	דוגמאות
מִקְטָל	שם עצם – לעיתים תוצאה, מקום או אוסף	מִבְצָע · מִבְחָר · מִמְכָּר
תַּקְטִיל	תוכנית, רשימה או חישוב	תַּקְצִיב · תַּמְחִיר · תַּחְשִׁיב
תַּקְטוּל	שם עצם (לעיתים פעולה או תוצאה)	תַּשְׁלוּם · תַּגְמוּל · תַּקְבּוּל
קַטְלָן	בעל תכונה או נטייה	צַרְכָן · חַסְכָן · פַּזְרָן
קַטָּל	בעל מקצוע	זַבָּן · חַשָּׁב · סַפָּק
קִטִילָה	שם פעולה (מפעלים בבניין קל)	קִנְיָה · מְכִירָה · בְּחִירָה
הַקְטָלָה	שם פעולה (מפעלים בבניין הפעיל)	הַזְמָנָה · הַחְזָרָה · הַסְפָּקָה
קִטּוּל	שם פעולה (מפעלים בבניין פיעל)	קִדּוּם · שִׁלּוּחַ · בִּטּוּל
קַטָּלָה	שם עצם	קַבָּלָה
___וּת	שם מופשט (תכונה או תופעה)	צַרְכָנוּת · חַסְכָנוּת · פַּזְרָנוּת

באיזה משקל? הקיפו.

1. באיזה משקל המילה מִבְצָע?

א) מִקְטָל ב) קַטָּל ג) הַקְטָלָה ד) תַּקְטִיל

2. באיזה משקל המילה תַּקְצִיב?

א) תַּקְטוּל ב) מִקְטָל ג) קִטּוּל ד) תַּקְטִיל

3. באיזה משקל המילה תַּשְׁלוּם?

א) תַּקְטִיל ב) קִטּוּל ג) תַּקְטוּל ד) מִקְטָל

4. באיזה משקל המילה צַרְכָן?

א) קַטְלָן ב) מִקְטָל ג) קִטִילָה ד) קַטָּל

5. באיזה משקל המילה זַבָּן (מוכר בחנות)?

א) קַטְלָן ב) קַטָּל ג) קִטִילָה ד) תַּקְטִיל

6. באיזה משקל המילה הַזְמָנָה?

א) קִטּוּל ב) מִקְטָל ג) הַקְטָלָה ד) קִטִילָה

7. באיזה משקל המילה קִדּוּם (קידום מכירות)?

א) קִטִילָה ב) תַּקְטוּל ג) קִטּוּל ד) קַטָּל

8. באיזה משקל המילה מְכִירָה?

א) קַטָלָה ב) הַקְטָלָה ג) קְטִילָה ד) מִקְטָל

9. באיזה משקל המילה קַבָּלָה (הפתק מהקופה)?

א) הַקְטָלָה ב) קַטְלָן ג) קַטָלָה ד) קְטִילָה

10. פַּזְרָן, קַמְצָן, חַסְכָן – מה המשותף למילים?

א) כולן מתארות אדם עם תכונה או נטייה ב) כולן שמות של מקצועות ג) כולן פעלים

ד) כולן שמות פעולה

11. זַבָּן, חַשָּׁב, סַפָּק – מה המשותף?

א) כולן בעלי מקצוע (משקל קַטָל) ב) כולן מקומות ג) כולן שמות פעולה ד) כולן תכונות

12. איך יוצרים מצַרְכָן את המילה צַרְכָנוּת?

א) מחליפים את השורש ב) מוסיפים את הסופית -וּת ומקבלים שם מופשט ג) מוסיפים מ' בהתחלה

ד) מוסיפים ה' הידיעה

שלב 4 · מכונת המילים על הנייר

בנו מילה מהשורש ומהמשקל, וכתבו אותה בעמודה האחרונה.

ההגדרה	שורש	משקל	המילה שבניתי
מילה לתוכנית ההוצאות של המשפחה	ק-צ-ב	תַּקְטִיל	
מי שמוכר בחנות? נסו: מי שמביא את הסחורה לחנות	ס-פ-ק	קַטָל	
הפתק שמקבלים אחרי תשלום	ק-ב-ל	קַטָלָה	
הרבה אפשרויות על המדף	ב-ח-ר	מִקְטָל	
אדם שאוהב לחסוך	ח-ס-כ	קַטְלָן	
הפעולה של להחזיר מוצר לחנות	ח-ז-ר	הַקְטָלָה	
הנחה מיוחדת לזמן מוגבל	ב-צ-ע	מִקְטָל	
הכסף שמעבירים לחנות	ש-ל-מ	תַּקְטוּל	

שלב 5 · סמיכות בעגלה

כללים

- סמיכות = שני שמות שמתחברים: סַל קְנִיּוֹת, מְחִיר מִבְצָע.
- הנסמך משתנה לפעמים: עגלה ← עגלת; מחירים ← מחירי; דמים ← דמי.
- ה״א הידיעה באה לפני המילה השנייה: סל הקניות.
- מחיר מוזל = שם + תואר (לא סמיכות).

1. סמיכות או שם + תואר? – מְחִיר מִבְצָע

א) שם + תואר ב) סמיכות

2. סמיכות או שם + תואר? – מְחִיר מוּזָל

א) שם + תואר ב) סמיכות

3. סמיכות או שם + תואר? – סַל קְנִיּוֹת

א) שם + תואר ב) סמיכות

4. סמיכות או שם + תואר? – עֶגְלָה מְלֵאָה

א) שם + תואר ב) סמיכות

5. סמיכות או שם + תואר? – דְּמֵי מִשְׁלוֹחַ

א) שם + תואר ב) סמיכות

6. סמיכות או שם + תואר? – קוֹנֶה נָבוֹן

א) שם + תואר ב) סמיכות

7. השלימו: ___ קניות (עֶגְלָה)

א) הָעֶגְלָה קְנִיּוֹת ב) עֶגְלַת קְנִיּוֹת ג) עֶגְלָה קְנִיּוֹת

8. השלימו בצורת רבים: ___ מבצע (מְחִירִים)

א) מְחִירִים מִבְצָע ב) מְחִירֵי מִבְצָע ג) הַמְּחִירִים מִבְצָע

9. איפה מוסיפים ה״א הידיעה?

א) הַסַּל קְנִיּוֹת ב) הַסַּל הַקְּנִיּוֹת ג) סַל הַקְּנִיּוֹת

10. איפה מוסיפים ה״א הידיעה? (תעודה + אחריות)

א) תְּעוּדַת הָאַחְרָיוּת ב) הַתְּעוּדַת אַחְרָיוּת ג) הַתְּעוּדָה אַחְרָיוּת

11. מה הפירוק של הצירוף שׁוֹבֵר מַתָּנָה?

א) שובר שהוא מתנה / שובר לקניית מתנה ב) מתנה של שובר ג) שובר שנשבר ד) שובר מהיר

כתבו שלושה צירופי סמיכות מעולם הקניות:

העשרה (חט״ע): בניינים

שורש	פעיל	סביל / נוסף
ק-נ-ה	קָנָה (קל)	נִקְנָה (נפעל)
מ-כ-ר	מָכַר (קל)	נִמְכַּר (נפעל) · הִתְמַכֵּר (התפעל)
ז-מ-ן	הִזְמִין (הפעיל)	הֻזְמַן (הופעל) · הִזְדַּמֵּן (התפעל)
ש-ל-מ	שִׁלֵּם (פיעל)	שֻׁלַּם (פועל)

1. (העשרה – חט״ע) באיזה בניין הפועל הִזְמִין?

א) הפעיל ב) קל ג) התפעל ד) פיעל

2. (העשרה – חט״ע) באיזה בניין הפועל שִׁלֵּם?

א) פיעל ב) פועל ג) הפעיל ד) קל

3. (העשרה – חט״ע) באיזה בניין הפועל הִזְדַּמֵּן?

א) נפעל ב) הפעיל ג) פיעל ד) התפעל

4. (העשרה – חט״ע) מה הסביל של מָכַר (בניין קל)?

א) מֻכַּר ב) הִתְמַכֵּר ג) הִמְכִּיר ד) נִמְכַּר

שלב 6 · מבדק עצמי

1. מה השורש של המילה מְמְכָּר?

א) נ-כ-ר ב) מ-מ-כ ג) מ-כ-ר ד) כ-ר-מ

2. מה השורש של המילה תַּשְׁלוּם?

א) ת-ש-ל ב) ל-ו-מ ג) ש-ל-מ ד) ש-ל-ו

3. מילה מתחפשת: מה השורש של חָסֵר (חסר במלאי)?

א) ח-ס-ר ב) ח-ר-ס ג) ס-ר-ה ד) ח-ס-כ

4. מי לא שייך למשפחה? מְכִירָה · מוֹכֶרֶת · מְמְכָּר · מַכָּר

א) מוֹכֶרֶת ב) מְמְכָּר ג) מְכִירָה ד) מַכָּר

5. מי לא שייך למשפחה? הַזְמָנָה · מְזֶמָּן · מְזַמֵּר · הִזְדַּמְּנוּת

א) מְזֶמָּן ב) הַזְמָנָה ג) מְזַמֵּר ד) הִזְדַּמְּנוּת

6. באיזה משקל המילה תַּקְצִיב?

א) תַּקְטוּל ב) מְקֻטָּל ג) קְטוּל ד) תַּקְטִיל

7. באיזה משקל המילה צַרְכָן?

א) קַטְלָן ב) מְקֻטָּל ג) קְטִילָה ד) קַטָּל

8. באיזה משקל המילה הַזְמָנָה?

א) קְטוּל ב) מְקֻטָּל ג) הַקְטָלָה ד) קְטִילָה

כרטיס יציאה

מילה חדשה מעולם הקניות: _____ השורש: _____ המשקל: _____

משפט עם המילה: